

Ziekenhuizen gaan dit jaar omzetplafonds overschrijden

Uit de Financiële Zorgthermometer blijkt dat 90 procent van de ziekenhuizen verwacht dit jaar het omzetplafond bij één of meerdere zorgverzekeraars te overschrijden. Meer dan de helft van de respondenten geeft aan, mede vanwege contractuele doorleverplicht, zorg te blijven doorleveren ondanks de mogelijk negatieve financiële impact.

Zorgverzekeraars spreken met ziekenhuizen (meestal jaarlijks) een maximaal budget af voor de te leveren zorg, ook wel het omzetplafond genoemd. Met een dergelijk afspraak liggen de risico's van overproductie bij de individuele ziekenhuizen. Dit is mede een gevolg van het hoofdlijnenakkoord medisch-specialistische zorg 2019-2022. Dit akkoord heeft als doel om de zorg doelmatiger te maken en de groei in de medisch specialistische zorg af te remmen tot nul procent. Uit de reacties op de Financiële Zorgthermometer blijkt dat dit probleem zich bij 90 procent van de respondenten dit jaar dreigt voor te doen.

Is het hoofdlijnenakkoord nog haalbaar?

De verwachte groeifafspraken voor ziekenhuizen voor volgend jaar liggen op circa een half procent. Dit is in lijn met het hoofdlijnenakkoord. Tegelijkertijd wordt gemiddeld genomen een tariefontwikkeling van één procent onder inflatie verwacht. De verwachte groei in zorg, gecombineerd met een lagere (reële) compensatie om deze zorg te leveren, roept de vraag op in hoeverre het hoofdlijnenakkoord nog houdbaar is. Daar komt nog bij dat een deel van de ziekenhuizen meerjarenafspraken heeft met zorgverzekeraars. Dit betekent dat het risico van overproductie en bijhorende financiële consequenties ook volgend jaar weer een belangrijke rol gaat spelen.

Flexibele verdeelsleutel voor besteding kwaliteitsgelden

In dit kwartaal is ook opvolging gegeven aan eerder onderzoek over de kwaliteitskader in de verplegingszorg. De financials in de zorgsector verwachten dat circa 30% van de € 2,1 miljard uit het kwaliteitskader niet benut gaat worden. Een klein jaar geleden was dit nog 40%. Een mogelijke verklaring voor deze daling kan zijn dat een deel van het kwaliteitsbudget 2020 ter beschikking wordt gesteld ter compensatie voor de aangekondigde tariefverlaging van zvp VV4. Daarnaast geeft circa 90% van de respondenten aan dat de 85/15 verdeelsleutel voor de besteding van kwaliteitsgelden aan respectievelijk personeel en overig (zoals innovatie) flexibeler moet.

Reactie Fizi (Ellen Kalkhoven, voorzitter)

"Het perspectief van het hoofdlijnenakkoord wordt breed gedragen. De weg er naar toe lijkt te grote financiële consequenties met zich mee te brengen. Alle betrokken partijen moeten op zoek naar een duurzame oplossing voor de gewenste transitie"

Reactie Finance Ideas (Pim Diepstraten, partner)

"De financiële positie van ziekenhuizen staat onder druk (ZorgRating 2019). Het risico van overproductie speelt hierin een belangrijke rol. De ambities van het hoofdlijnenakkoord en het contractueel eenzijdig verleggen van de risico's naar ziekenhuizen zet de financiële positie verder onder druk"

Over de Financiële Zorgthermometer

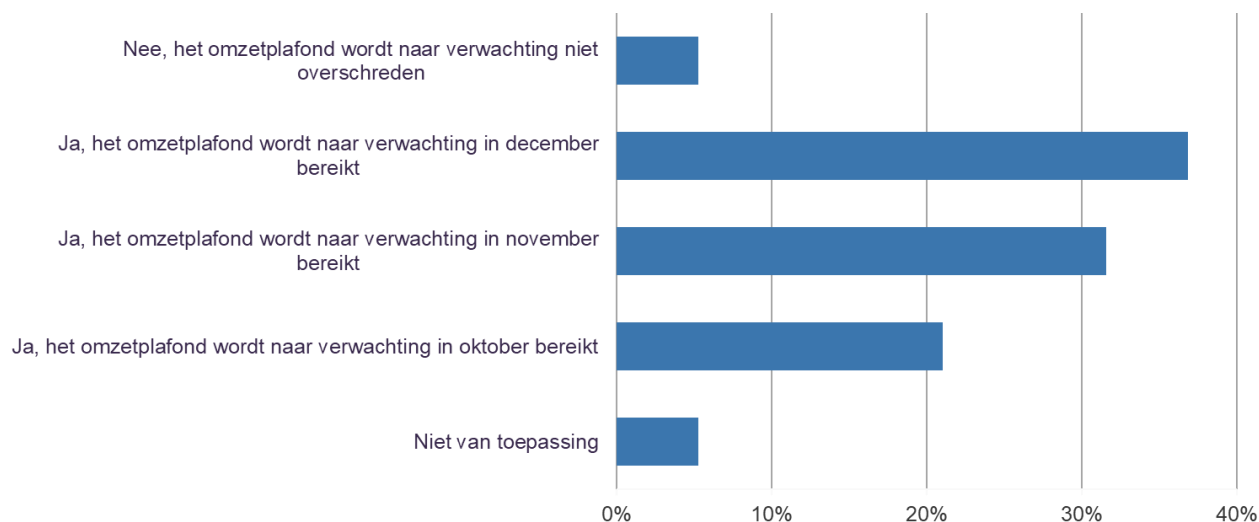
De Financiële Zorgthermometer is gebaseerd op onderzoek dat elk kwartaal wordt uitgevoerd door Finance Ideas onder de circa achthonderd leden van Fizi, netwerk zorgfinancials. Aan het meest recente onderzoek, dat plaats heeft gevonden in augustus 2019, hebben 102 financials van verschillende zorginstellingen deelgenomen. Het is de vierendertigste keer dat het onderzoek is uitgevoerd.

NOOT VOOR DE REDACTIE:

Meer informatie over de vierendertigste Financiële Zorgthermometer vindt u in de toelichting. De ruwe onderzoeksgegevens vindt u op <http://www.fizi.pro>. Voor een toelichting kunt u contact opnemen met Pim Diepstraten van Finance Ideas, telefonisch (06-19212111) of per mail (pim.diepstraten@finance-ideas.nl).

Grafiek 1: Overschrijding omzetplafond zorgverzekeraars

90 procent van de respondenten in de medisch-specialistische zorg verwacht dat het omzetplafond voor het einde van het jaar wordt overschreden. Ruim 50 procent verwacht dat deze grens nog vóór december overschreden wordt. De Financiële Zorgthermometer is ingevuld door circa 20% van de ziekenhuizen.

Grafiek 2: Doorleverplicht medisch-specialistische zorg

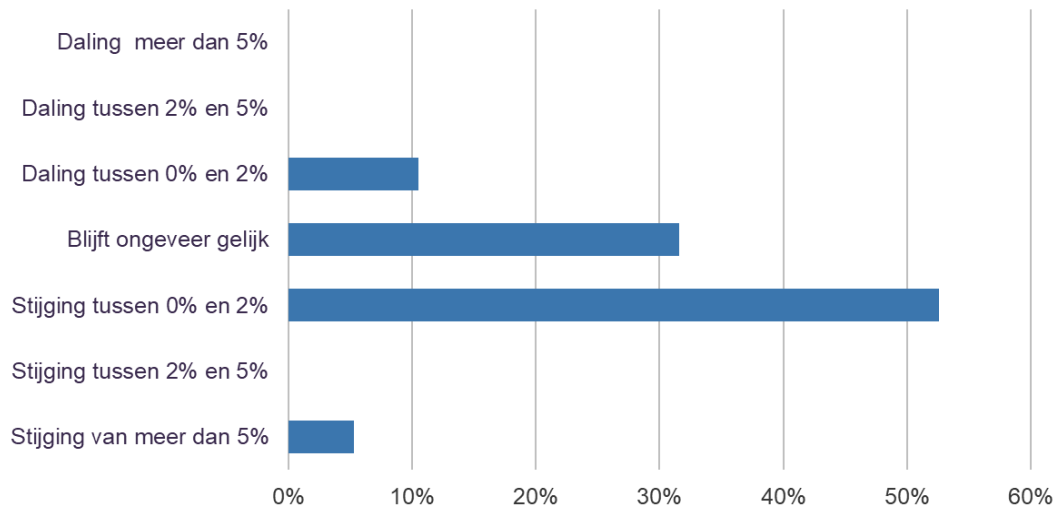
51% van de respondenten geeft aan zorg te blijven doorleveren indien het omzetplafond wordt overschreden. Één derde van de medisch-specialistische instellingen die blijft doorleveren doet dit zonder dat zij contractueel gebonden is aan een doorleverplicht. In 26% van de gevallen gaat de zorginstelling eerst heronderhandelen met de zorgverzekeraar.

Toelichting

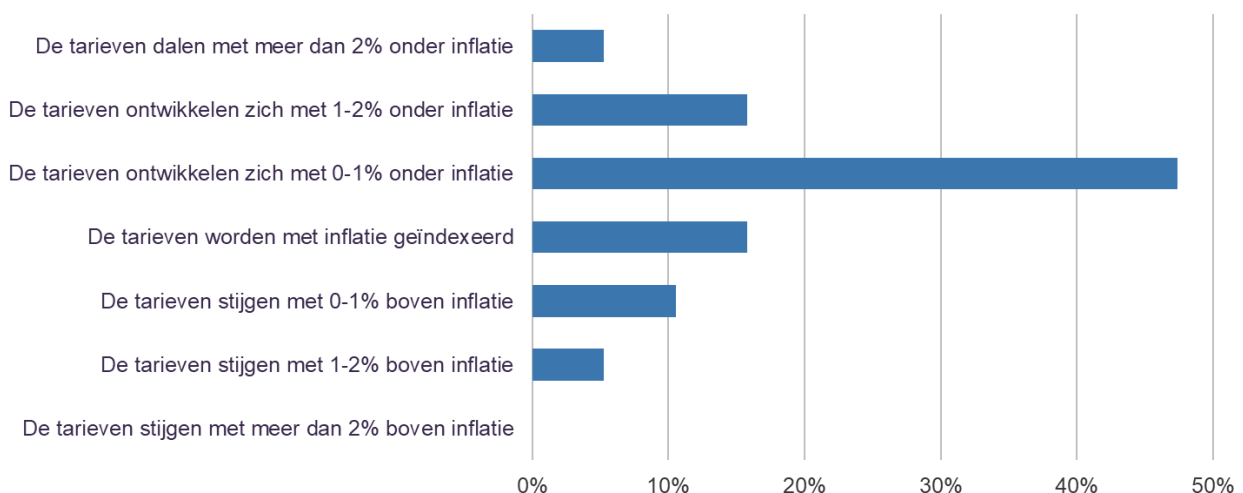
Grafiek 3: Verwachting ten aanzien van de gemiddelde afspraak (productiegroei/zorgzwaarte) voor 2020

53% van de respondenten in de medisch specialistische zorg geeft aan in 2020 een stijging in de gemiddelde afspraak te verwachten van tussen de 0 en 2% ten opzichte van 2019. In 5% van de gevallen wordt zelfs een stijging van meer dan 5% verwacht.

Grafiek 4: Verwachting ten aanzien van bekostigingsstarieven voor 2020 ten opzichte van 2019

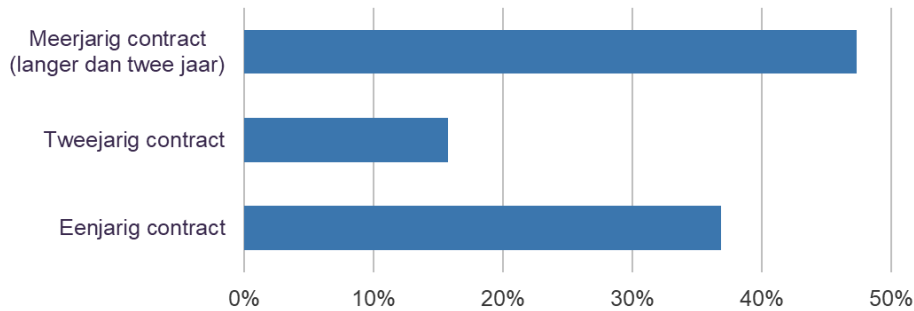
47% van de respondenten in de medisch specialistische zorg verwacht dat de bekostigingsstarieven zich in 2020 tussen 0 en 1% onder inflatie ontwikkelen ten opzichte van 2019. Dit zou betekenen dat medisch-specialistische instellingen reëel gezien minder compensatie krijgen voor de geleverde zorg dan een jaar eerder. Dit effect wordt versterkt wanneer de lonen harder stijgen dan de inflatie. Gezien de landelijke ontwikkeling van de lonen en het laatste nieuws uit de cao onderhandelingen lijkt de tariefstijging achter te blijven op de loonkostenontwikkeling. Indien het hoofdlijnenakkoord niet wordt opgebroken, dienen ziekenhuizen dit met meer efficiëntie en doelmatiger werken te compenseren.

Toelichting

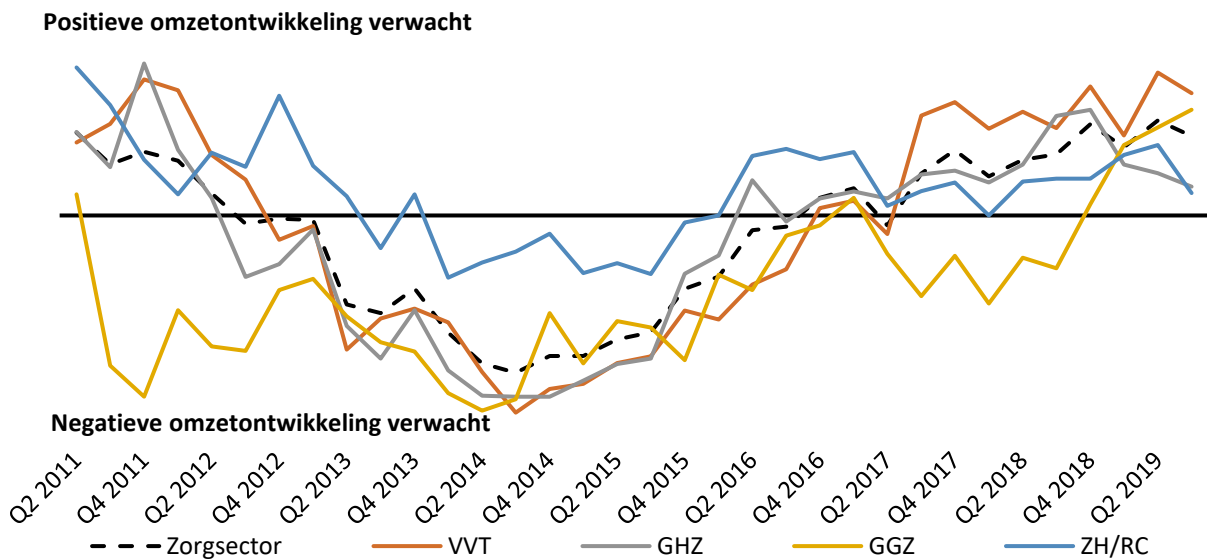
Grafiek 5: Verwachte contracttermijn bij onderhandelingen grootste zorgverzekeraar

63% van de respondenten in de medisch specialistische zorg geeft aan tijdens het onderhandelingsproces met de grootste zorgverzekeraar in te zetten op een meerjarig contract (langer dan één jaar). In 47% van de gevallen wordt zelfs ingezet op een contracttermijn van langer dan twee jaar.

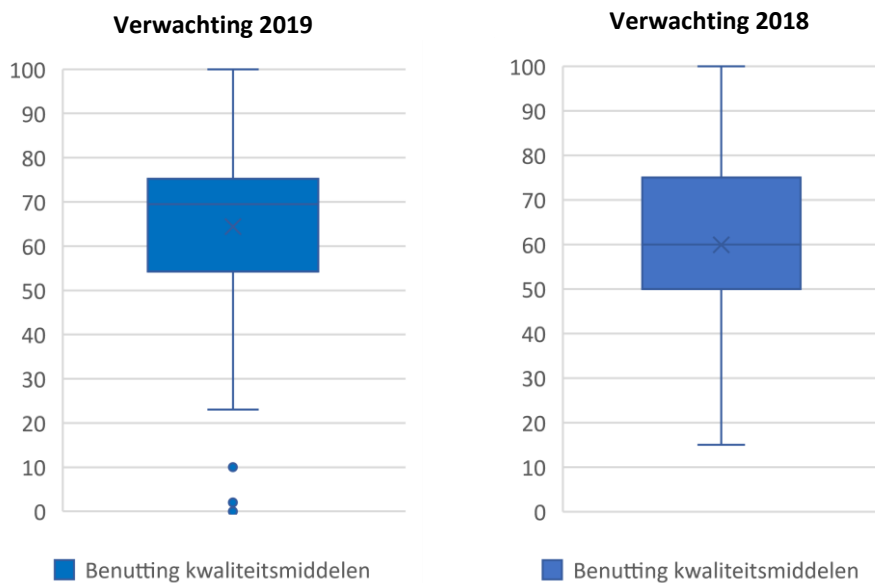
Grafiek 6: Verwachte groei index

De groei-index, weergegeven in grafiek 6, laat de door de zorginstellingen verwachte reële omzetontwikkeling voor de komende twaalf maanden zien. De omzetverwachting neutraliseert voor alle instellingen, behalve in de GGZ-sector. De medisch-specialistisch zorg vertoont de laagste groeiverwachting voor komend jaar, wat te verklaren valt door het de gemaakte afspraken in het hoofdlijnenakkoord.

Grafiek 7: Verwachte benutting kwaliteitsgelden

Gemiddeld verwachten financials in de ouderenzorg dat 70% van de beschikbare middelen (€ 2,1 miljard) uit het kwaliteitskader benut gaat worden. Een jaar eerder was dit nog slechts 60%. Mogelijkerwijs heeft dit te maken met de tariefverlaging van zvp VV4, 6 en 9. Ter compensatie wordt voor de getroffen instellingen een deel van het beschikbare kwaliteitsbudget ter beschikking gesteld. Om te voorkomen dat personeel wegvloeit door mogelijke omzetzaling, zullen instellingen naar verwachting gretig gebruik maken van deze kwaliteitsgelden. Aangezien deze naar alle waarschijnlijkheid worden uitgegeven aan bestaand personeel, is de benutting naar verwachting relatief hoog.

Grafiek 8: Stelling m.b.t. 85/15 verdeelsleutel voor de besteding van kwaliteitsgelden

Op de stelling of de 85/15 verdeelsleutel voor de besteding van kwaliteitsgelden aan respectievelijk personeel en innovatie meer flexibel moet worden gemaakt, geeft 91% van respondenten aan het hiermee eens te zijn. Op regionaal niveau wordt er inmiddels ruimte geboden om zo soepeler om te gaan met regionale verschillen. De eenduidige reacties uit de Financiële Zorgthermometer tonen aan dat deze maatregelen niet als voldoende worden beschouwd.

